

BETONIASEMALLA (32)

Höyry nousee miehen suusta ja laskeutuu sumuesteeksi etulasille. Moottori yskii ja pitää ääntä kuin olisi viimeisillään. Mies pyyhkäisee hanskallaan näkyvyyttä, auton kori heiluu puolelta toiselle. Lastina oleva sula betoni pakottaa pitämään lujasti ratista kiinni. Pakkasen kovettama tie mutkittelee ylös mäkeä.

Kiirettä on syytä pitää. Matkaan ei turhia minuutteja saa mennä. Homman oppii nopeasti, jos ei muuten, niin pakosta. Ensimmäiset pari kuormaa oli ollut sellaista puolisolua laavaa, jota oli pitänyt kaivaa kuorma-auton lavalta. Äijät olivat huutaneet ja kiroilleet. Hän oli ollut hiljaa kopissaan, manaillut pehmeään tiehen kaivautuneita pyöriä ja toivonut, että pääsisi vain pois.

Häkäpyttyauto huutaa kuin kuolemanhädässä, moottori ulvoo kierroksia, korisee ja välistä nytkäyttää niin, että koko maailma tärisee. Sumun ja sateen seasta hän näkee vilaukselta vihreätä merkkiä heiluttavan hahmon. Jossakin ylhäällä odottaa lastinsa jo pudottanut auto.

Nyt alkavat komeat puitteet jo näkyä. Jos tästä vielä rähinä tulee, eivät helpolla läpi pääse. Näihin

korsuihin ei niin vain sisälle kävellä. Kotiin hän laitto kirjeen, että eivät liikaa huoli. Tässä tehdään hyvää tiliä itselle ja jos tulee vielä tilinteon hetki ryssän kanssa, nämä kyllä kestävät.

Räntä valuu noroina tuulilasini ja kovaksi kuluneet pyyhkimet siirtävät sitä syrjään. Puolivalmis majoituskorsu näkyy edessä. Pisaroiden tasainen rytmi ja pyyhkimien vingunta ovat kuin jotakin musiikkia. Mies huomaa mieltivänsä sitä betoniasemalle saapunutta uutta laboranttia, jolla on tapana näytteitä ottaessaan hyräillä laulunpätkiä. Välistä singauttaa aika komealla äänellä ilmoille jotakin vieraalta kuulostavaa. Väittävät, että runojakin kirjoittelee.

Mies pysäyttää auton, avaa oven ja tarkkaa kuhmu-raisella maalla tasapainoilevaa mestaria. Kyllä hän tietää itsekin, minne lastinsa lykkää, mutta antaa sen tulla ja kertoa. Että ei komentoketju katkea. ■

Pekka Vartiainen

Miehkäälän museomäen linnoitteet rakennettiin välirauhan vuosina 1940–41 ja 1944. Rakennuttajiksi hakeutui vanhempia ja nuoria miehiä, jopa koulupoikia. Betonikorsujen rakentamista varten paikalle perustettiin betoniasemia, joissa valmistettiin betonivalumassa. Asemilta betoni kuljetettiin autoilla valupaikkoihin. Asemalla työskenteli muiden ohella betonilaborantteja, joiden tehtävänä oli valvoa massan oikeaa koostumusta. Yksi näistä oli myöhemmin tunnettu lehtimies ja elokuvakäsikirjoittaja Juha Nevalainen (mm. Tuntematon sotilas), joka opiskeli nuoruudessaan klassillista laulua ja kirjoitti myös runoja.

AT THE CONCRETE STATION IN WINTER 1941

 <https://urly.fi/1Dad>
 Anu Nuutinen

The man's breath turns into steam and forms a misty film over the windscreen. The engine splutters and sounds like it's about to expire. The man swipes with his glove for better visibility, the cab rocks from side to side. The load of wet concrete forces him to hold tight on the steering wheel. The frost-hardened road winds up the hill.

He needs to make haste. The trip must not take unnecessary minutes. One learns the job fast, by force if necessary. The first couple of loads had been kind of half-molten lava that had to be dug off the back of the lorry. The guys had yelled and cursed. He had kept quiet in his cab, sworn under his breath at the wheels embedded in the squelchy road, just hoping to get away.

The wood gasifier-fuelled truck screams as if in mortal fear, the motor howls its revolutions, rattles, and at times jerks so the whole world shakes. Through the fog and rain, he catches a glimpse of a figure waving a green sign. Somewhere higher up waits a lorry that has already dumped its load.

The impressive structure is taking shape now. If we're in for more ructions, they won't get through

without trouble. You don't just walk into these bunkers. For the folks at home he sent a letter saying not to worry too much. He's making himself a packet, and if there's another score to settle with the Russkis, these will stand firm.

The sleet trickles down the windscreen and the worn-down wipers move it aside. The half-finished accommodation bunker looms ahead. The steady rhythm of the droplets and the squeak of the wipers sound like some kind of music. The man realises he is thinking about the new lab technician at the concrete station and his habit of humming bits of songs while taking samples. Every now and then he breaks into a foreign-sounding song in a pretty mighty voice. They say that he writes poetry, too.

The man stops the truck, opens the door and watches the master striding unsteadily across the bumpy terrain. He knows very well where to tip his load, but lets the man come and tell him. Best stick to the chain of command. ■

Transl. Annira Silver

The fortifications on the Michikkälä Museum hill were built in the truce years of 1940–41 and 1944. Older and very young men, even schoolboys, were recruited for the works. For building the concrete bunkers, concrete stations were set up nearby for preparing the casting mass. The concrete was transported by lorry from the stations to the casting sites. Among those working at the station were laboratory technicians charged with monitoring the correct consistency of the mass. One of them was the later renowned journalist and screenwriter Juha Nevalainen (e.g. *The Unknown Soldier*), who studied classical singing in his youth as well as writing poetry.